

หนีไม่พ้น...ต้องรู้ภาษาต่างประเทศ

นำเสนอเมื่อ : 20 พ.ค. 2552

✖ หนีไม่พ้น...ต้องรู้ภาษาต่างประเทศ

หลายประเทศทั่วโลก

ต่างวางแนวทางพัฒนาเด็กและเยาวชนให้สามารถพูด อ่าน และเขียนได้ตั้งแต่ 2 ภาษา (Bilingual) 3 ภาษา (Trilingual) หรือมากกว่า

แต่น่าแปลกที่ประเทศมหาอำนาจอย่างสหรัฐอเมริกากลับพบว่ามีการพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศน้อยมาก กล่าวกันว่า มีเด็กอเมริกันน้อยกว่าร้อยละ 40 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาษาต่างประเทศ

สาเหตุที่ทำให้การพัฒนาภาษาต่างประเทศในสหรัฐฯ ไม่ก้าวหน้ามากนักในช่วงเวลาที่ผ่านมาคือ อคติที่มีต่อชาวต่างชาติ

จึงทำให้ความสนใจพัฒนาภาษาต่างประเทศมีน้อยตามไปด้วย อีกทั้งความสนใจที่มีต่อประเทศต่าง ๆ มีน้อยมาก เมื่อ ค.ศ. 2002 นิตยสารเนชั่นแนล จีโอกราฟฟิก (National Geographic-Roper)

ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนมัธยมในสหรัฐฯ พบว่า มีเพียงร้อยละ 17 เท่านั้นที่สามารถระบุได้ว่า ประเทศอัฟกานิสถานอยู่ตรงไหนบนแผนที่โลก

และการสำรวจครั้งล่าสุดเมื่อ ค.ศ. 2006 พบว่า เด็กอเมริกันที่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี เกือบครึ่งคิดว่า ไม่จำเป็นต้องรู้ว่าประเทศใดอยู่ตรงไหน และมากกว่า 1 ใน 3 คิดว่าไม่จำเป็นเลยที่ต้องเรียนภาษาต่างประเทศ มีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้นที่คิดว่าจำเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม **ปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้สหรัฐฯ ต้องเร่งพัฒนาภาษาต่างประเทศคือ ความมั่นคงระหว่างประเทศ**

และผลประโยชน์ทางธุรกิจ แอนน์ ซี เลวิส (Anne C. Lewis) ผู้มีส่วนสำคัญในการเขียนนโยบายการศึกษา ณ กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.

กล่าวด้วยความเป็นห่วงว่า เป็นเรื่องน่าอายที่สหรัฐฯ ได้ชื่อว่าเป็นประเทศมหาอำนาจ แต่กลับถูกแยกจากโลกภายนอก เพราะการไม่รู้ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศอื่น และเร็ว ๆ นี้ สหรัฐฯ

อาจประสบกับปัญหาด้านการป้องกันประเทศและผลประโยชน์ธุรกิจ
สอดคล้องกับตัวแทนจากภาคธุรกิจและการอุดมศึกษาของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนา
เศรษฐกิจ (Committee for Economic Development) กรุงวอชิงตัน ดี.ซี.
ที่แสดงความเห็นว่า ความเชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศเป็นพื้น-
ฐานสำคัญในการเป็นผู้นำของสหรัฐฯ ทั้งในด้านการทหารและธุรกิจ

✘ **ข้อเสนอและโครงการพัฒนาภาษาต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา**

เริ่มตั้งแต่อนุบาล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสอนภาษาต่างประเทศ
ออกมาเสนอแนะว่า
การพัฒนาภาษาต่างประเทศควรเริ่มต้นอย่างจริงจังตั้งแต่ระดับอนุบาล Rita Oleksak
อดีตประธาน American Council on the Teaching of Foreign Languages
(ACTFL) เสนอว่า ทางเดียวที่จะปิดช่องว่างความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ
กับประเทศอื่น ๆ คือ ทักษะภาษาต่างประเทศ
ซึ่งควรเริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงอุดม-ศึกษา
เพราะหากไปเริ่มต้นที่วัยทำงานจะไม่ประสบความสำเร็จ

ประสานความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ
(Department of Defense: DOD)
กำลังตัดสินใจดำเนินโครงการพัฒนาภาษาจีนระดับมหาวิทยาลัยในมลรัฐออริกอน
และโรงเรียนต่าง ๆ ในเมืองพอร์ตแลนด์ และปัจจุบันหลายมลรัฐเข้าร่วมโครงการ
“Foreign Language Assistance Program” ของกระทรวงศึกษาธิการสหรัฐฯ (U.S.
Department of Education) และ National Security Language Initiative (NSLI)
ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนกว่า 22 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพื่อพัฒนาภาษาจีน
อารบิก ฮินดี เกาหลี และรัสเซีย

✘ **ผลักดันร่วมกันทั่วประเทศ** มลรัฐต่าง ๆ
ได้ดำเนินโครงการพัฒนาภาษาต่างประเทศ เช่น มลรัฐ-มินนิโซตา
ร่วมมือกับสภามหาวิทยาลัยมินนิโซตา (University of Minnesota)
พัฒนาหลักสูตรพัฒนาการออกเสียงภาษาจีนใหญ่เรียนเกรด 12
และสร้างเครือข่ายครูสอนภาษาจีน เพื่อช่วยพัฒนาการสอน
การประเมินผลและการฝึกอบรม มลรัฐลุยเซียนา
บังคับโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกโรงเรียนมีโปรแกรมการฝึกออกเสียงภา
ษาต่างประเทศวันละ 30 นาที สำหรับผู้เรียนเกรด 4 และ 6 สัปดาห์ละ 150 นาที
สำหรับผู้เรียนเกรด 7 และ 8 มลรัฐแมสซาชูเซตส์
คณะกรรมการการศึกษาบังคับให้ทุกโรงเรียนต้องสอนภาษาจีนแมนดา-รินให้ผู้เรียน

กรด 8 มลรัฐเคนทักกี หน่วยงานด้านการศึกษาของมลรัฐเคนทักกี ได้บูรณาการภาษาต่างประเทศเข้ากับหลักสูตรพื้นฐานของโรงเรียน 1 ภาษาเป็นอย่างน้อย มลรัฐอิลลินอยส์ บังคับให้ภาษาต่างประเทศเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรของโรงเรียน มลรัฐยูทาห์ จัดโปรแกรมสำรองที่เรียกว่า “Critical language” สอนการวิเคราะห์องค์ประกอบภาษา เช่น ภาษาจีน อารบิก รัสเซีย ฟาร์ซีหรือเปอร์เซีย ฮินดี และเกาหลี ฯลฯ

ปัจจุบัน

นานาชาติตระหนักถึงความสำคัญของการมีทักษะภาษาต่างประเทศมากกว่ายุคก่อน ๆ เนื่องมาจากการค้ำคองประเทศและความมั่นคงระหว่างประเทศ คนทั่วโลกต้องติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น ทักษะภาษาต่างประเทศจึงถือเป็นกุญแจสำคัญ ซึ่งไม่เพียงทักษะภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ปัจจุบันผู้คนต่างสนใจพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศที่ 3 หรือ 4 ภาษา ขึ้นอยู่กับความจำเป็น อาทิ ญี่ปุ่น เกาหลี จีน อารบิก เยอรมัน รัสเซีย ฯลฯ

การพัฒนาทักษะภาษาต่างประเทศในไทย

ประเทศได้พัฒนาการเรียนการสอนทักษะภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ก่อนหน้านั้นกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้ปรับหลักสูตรภาษาอังกฤษใหม่ และรัฐบาลได้จัดตั้งสถาบันภาษาอังกฤษ เพื่อติดตามปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้วางยุทธศาสตร์ใหญ่เรียนสังกัด สพฐ. เรียนภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน มาเลเซีย พม่า เวียดนาม และฝรั่งเศส อีกทั้ง ตามสถาบันสอนภาษาของเอกชนหลายแห่ง ต่างตื่นตัวรับความต้องการพัฒนาภาษาต่างประเทศที่เพิ่มขึ้น โดยเปิดสอนภาษาต่างประเทศที่ได้รับความนิยม เช่น เกาหลี จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น

นอกจากนี้ ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานเก่งภาษาที่ 2 หรือ 3 จะส่งเด็กเขาเรียนในโรงเรียนนานาชาติ หรือโรงเรียนที่เปิดสอน 2 ภาษา ซึ่ง ศธ.อนุญาตให้โรงเรียนที่มีความพร้อมเปิดสอนได้ แต่ให้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของ ศธ. โดยผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในอัตราที่สูงกว่าหลักสูตรทั่วไป เพราะโรงเรียนต้องจ้างบุคลากรที่เชี่ยวชาญภาษาต่างประเทศมาสอน และต้องจัดหาอุปกรณ์ใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

ผลที่เกิดขึ้นยังพบว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของเด็กและเยาวชนไทย

ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ
ปัญหาการขาดแคลนครูภาษาอังกฤษที่มีคุณภาพ แนวทางแก้ไขขอเสนอ ดังนี้

การแก้ปัญหาขาดแคลนครูและพัฒนาครูภาษาต่างประเทศ

ปัญหาการขาดแคลนครู

ภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล
และโรงเรียนขนาดเล็ก ศธ.อาจจัดทำสื่อการสอนในรูปแบบซีดี วีซีดี วีดีโอ
เพื่อจัดส่งให้โรงเรียน หรือการสอนทางไกล
ในส่วนโรงเรียนที่มีครูภาษาต่างประเทศเพียงพออยู่แล้ว แต่ขาดการสอนที่มีคุณภาพ
ศธ.ควรฝึกอบรมทักษะการสอนรูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ
อาจทำในรูปแบบการอบรมโดยตรง หรือการอบรมทางไกลตามความเหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศ ศธ.ควรสนับสนุนงบประมาณศึกษาวิจัย เพื่อจัดทำหลักสูตรภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมในแต่ละช่วงชั้น เช่น รูปแบบกิจกรรมและเนื้อหาในหลักสูตร ภาษาต่างประเทศที่ควรสอนในแต่ละช่วงชั้น เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยทั่วประเทศได้รับการสอนผ่านหลักสูตรที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน

เพิ่มจำนวนครูสอนภาษาต่างประเทศหลายภาษา

การที่รัฐบาลมีเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนสังกัด สพฐ.
เรียนภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาจีน มาเลเซีย พม่า
เวียดนาม ฝรั่งเศส ฯลฯ
คงไม่สามารถเป็นไปได้หากยังไม่มีครูเชี่ยวชาญในภาษาเหล่านั้นอย่างเพียงพอ ดังนั้น
ศธ.ควรวางแผนเป้าหมายอย่างเจาะจงลงไปอีกว่า
จะเพิ่มจำนวนครูที่สอนภาษาต่างประเทศแต่ละภาษาปีละกี่คน
เพื่อให้เพียงพอต่อจำนวนโรงเรียนทั่วประเทศ
อาจกำหนดให้มหาวิทยาลัยที่มีคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์เปิดหลักสูตรภาษาต่าง
ประเทศหลายภาษา เพื่อผลิตครูสอนภาษาต่างประเทศให้เพียงพอ

สภาพยุคโลกาภิวัตน์ที่ทุกอย่างเชื่อมโยงกันในทุกด้าน ทั้งด้านการค้า การลงทุน
การศึกษา การบันเทิง การเมือง ฯลฯ ส่งผลให้ภาษาต่างประเทศที่เป็นภาษาสากล
จะมีความสำคัญมากขึ้น ดังนั้น รัฐบาลไทยควรเร่งพัฒนาคนไทย
ใหม่มีความพร้อมด้านทักษะภาษาต่างประเทศ
โดยเริ่มวางรากฐานตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงช่วงวัยแรงงาน

ขอบคุณที่มาข้อมูลผู้เขียน [ดร.นลินี ทวีสิน](#) ข้อมูลจาก www.vichakarn